

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Práce s literárním textem- detektivní žánr

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Lea Zálišová.

Materiál je dostupný ze školního portálu <http://dum.voss-na.cz>, který provozuje
Vyšší odborná škola stavební a Střední průmyslová škola stavební arch. Jana Letzela, Náchod

1. Určete autora a název díla, ze kterého pochází ukázka.
Sir Arthr Conan Doyle - Pes Baskervillský.
2. Určete žánr díla.
Próza – detektivní román.
3. Určete z ukázky postavy, které vystupují přímo a které nepřímo.
Přímo vystupují v ukázce tyto postavy: Doktor Mortimer, Sherlock Holmes, Watson.
Nepřímo vystupují tyto postavy: pes, sir Karel Baskervill.
4. Doplňte další postavy, které se v díle vyskytují, stručně je charakterizujte, rozdělte do skupin na vyšetřovatele a podezřelé.
Vyšetřovatelé:
Sherlock Holmes – vyhlášený detektiv, který rozluštil již spoustu záhad, žije v Londýně, spolupracuje s doktorem Watsonem.
Dr. Watson - vypravěč celého příběhu, spolupracovník Holmese.
Podezřelí:
Doktor Mortimer – žije v Devonském panství, byl lékařem záhadně zesnulého sira Charlese Baskervilla, dojel do Londýna požádat Sherlocka Holmese o objasnění smrti, později doprovází dědice Henryho.
Manželé Barmoryovi – správci baskervillského zámku, dlouholetí blízcí rodu Baskervillů.
Henry Baskervill – nový dědic zámku.
Pan Stapletonová – je vydávána za sestru Stapletona, ve skutečnosti je jeho manželkou, zpočátku mu pomáhá, miluje ho, ale později se mu vzepře.
Pan Stapleton – podivín, přírodovědec, prozkoumává život na blatech, zná tajné stezky, kudy jdou blata přejít, později hlavní podezřelý, je kolem něho spousta záhad, které když se Holmesovi podaří rozluštit, tak usvědčí důkladného vraha.
5. Co se v ukázce vyšetřuje?
Záhadné úmrtí sira Karla Baskervilla.
6. Kdo byl vrahem a kdo skutečným zločincem?
Vraždil pes, jeho majitelem byl pan Stapleton, který ho k těmto činům vychovával a vedl.
7. Jaký trest čekal na pachatele?
Pan Stapletona při útěku pohltila blata.

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Lea Zálišová.

8. V ukázce se mluví o pověsti, vytvořte definici pověsti.
Pověst je epický útvar lidové slovesnosti. Jádro příběhu může být pravdivé, avšak díky ústnímu převyprávování je příběh kvůli dramatickosti a líbivosti značně dokrášlen, proto ztrácí na věrohodnosti.
9. K jakému novému posunu ve vyšetřování případu smrti sira CH. B. došlo v uvedené ukázce?
Nové poznatky: Velké psí stopy vzdálené od těla mrtvoly, nepršelo, zavřená vrátka, pes u těla nebyl, sir tam postával asi deset minut (čas odhadnut podle odklepaného popela z doutníku).
10. Čím se vyznačoval pes baskervilský, co symbolizoval?
Pes baskervilský – černý urostlý pes, který byl Stapletonem držen ve skrýši na blatech, vycvičil ho, aby uměl zabíjet, vždy před útokem ho potřel fosforeskující barvou, aby naháněl ještě větší strach, měl na svědomí smrt sira Charlese, vraha Seltena a měl zničit i Henryho, a tak získat pro Stapletona zámek, protože i on pocházel z rodu Baskervillů a dělal si nároky na dědictví. Postrach na blatech, lidé věřili v nadpřirozenou bytost, vycházeli ze znalosti staré pověsti.

UKÁZKA¹:

Doznávám, že při těchto slovech zamrazilo mne v těle děsem. I zvláštní přízvuk v řeči lékařově dokazoval, že také on je hluboce vzrušen tím, co sám řekl.

Holmes naklonil se rozechvěně vpřed, a oči jeho měly tvrdý, suchý onen lesk, který zářil z nich vždy, když byl vzbuzen v něm hluboký zájem. "Viděl jste to opravdu?"

"Tak jasně, jako vidím vás!"

"A nic jste neřekl?"

"Jaký by to bylo mělo účel?"

"Jak mohlo se však státi, že nikdo jiný toho neviděl?"

"Stopy byly asi dvacet yardů od těla vzdáleny, a nikomu něco takového ani na mysl nepřipadlo. Nemyslím, že byl bych si jich povšiml, **kdybych sám nebyl již onu pověst znal.**"

"Jest mnoho ovčáckých psů na bačině?"

"Zajisté! Avšak stopy ony neukazovaly na ovčáckého psa."

"Pravíte, že byly veliké?"

"Obrovské!"

"Avšak pes nepřiblížil se k tělu?"

"Nikoliv."

"Jaká byla noc?"

"Vlhká a drsná."

---

¹ DOYLE, Arthur Conan. *Pes baskervilský*. Granda, 2005. ISBN 978-80-247-4077-5.

"Nepršelo?"

"Nikoliv."

"Jak vypadá vlastně ona alej?"

"Sestává ze dvou řad starých tisů, dvanáct stop vysokých a neproniknutelných. Mezi nimi vede cesta asi 8 stop široká."

"Nic jiného tam již není?"

"Ano, po každé straně cesty vede trávník asi šest stop široký."

"Alej přepažena jest však, jak jste řekl, na jednom místě brankou?"

"Ano, vrátky z latí stlučenými, jež vedou na močál."

"Jest tam jiný ještě východ?"

"Žádný."

"Takže každý, kdo byl by chtěl vstoupiti do aleje, byl by musil přijíti od zámku aneb vejíti do ní vrátky od močálu?"

"Jest přece ještě východ jeden, besídkou, kteráž stojí na nejdálnějším konci aleje,"

"Došel sir Karel až tam?"

"Nikoliv, tělo jeho leželo asi padesát metrův odtamtud vzdáleno."

"Nuže, sdělte mně, doktore Mortimere - a jest to věc důležitá! - byly stopy, které jste viděl, na cestě aneb na trávníku?"

"Na trávníku nebylo by možno bývalo stopy viděti."

"Byly na téže straně cesty, jako vrátka zmíněná?"

"Ano! Byly na okraji cesty, na téže straně, jako vrátka řečená."

"Vzbuzujete můj nejživější zájem. Jinou ještě věc: Byla vrátka uzavřena?"

"Zavřena, a závora zasunuta."

"Jak vysoká jsou vrátka?"

"Asi čtyři stopy."

"Mohl je tedy někdo přelézti?"

"Ano."

"A jaké stopy viděl jste u vrátek?"

"Žádných zvláštních."

"Můj ty božičku! Což jste tam půdu neprozkoumal?"

"Ano - zkoumal jsem ji já sám."

"A nic jste nenalezl?" "Půda byla tam celá rozšlapaná. Sir Karel stál tam dle všeho pět neb deset minut."

"Z čeho jste to poznal?"

"Protože popel z jeho doutníku byl dvakrát otřen."

"Výtečně! To jest, Watsone, kolega podle našeho srdce! Leč stopy?"

"Sir Karel zanechal na malém místě tom všude stopy svoje. Jiných jsem rozeznati nemohl."

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Lea Zálišová.

Materiál je dostupný ze školního portálu <http://dum.voss-na.cz>, který provozuje
Vyšší odborná škola stavební a Střední průmyslová škola stavební arch. Jana Letzela, Náchod